



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Ladislava Hejtmánka a soudkyně JUDr. Naděždy Treschlové a JUDr. Hany Kadaňové, Ph.D., ve věci

žalobkyně: **xxxxxxx**
proti

žalovanému: **Etická komise České republiky pro ocenění účastníků odboje a odporu proti komunismu**, se sídlem nábřeží [redacted]

žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 15. května 2018, č.j.: 11079/2017-EKO-10,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění

[1] Žalobkyně podanou žalobou napadla shora uvedené správní rozhodnutí, kterým bylo zamítnuto její odvolání a potvrzeno rozhodnutí ministerstva obrany ze dne 28. 2. 2017, čj. 262004002/13/2017-1322. Ve správním řízení byla pravomocně zamítnuta žádost žalobkyně uplatněné dne 28. 11. 2013 u ministerstva obrany, jíž se domáhala vydání osvědčení podle zákona č. 262/2011 Sb., o účastnících odboje a odporu proti komunismu,

Shodu s prvopisem potvrzuje Z. L.

ve znění pozdějších předpisů (dále také jen „zákon č. 262/2011 nebo jenom zákon“), o účasti [REDAKCE], zemřelého dne [REDAKCE], v odboji a podporu proti komunismu.

[2] Žalobkyně napadla rozhodnutí v celém rozsahu, navrhovala jeho zrušení, včetně zrušení prvostupňového správního rozhodnutí, a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení. V žalobě uvedla tyto žalobní body, jimiž je soud při svém přezkumu správního rozhodnutí vázán. Nejprve popsala průběh řízení, kdy akceptovala skutečnost, že řízení bylo přerušeno v roce 2014, poté nahlédla do podkladů pro rozhodnutí v roce 2016 a upozornila, že podle jejího názoru tyto podklady nejsou dostatečné. Nesouhlasí se závěrem rozhodnutí v prvním stupni, že překážkou pro vydání osvědčení je evidence jako agenta StB, když nebylo podle jejího názoru akcentováno, že ke vzniku evidence mělo dojít v roce 1961 na základě vydírání, a kdy trestní stíhání z roku 1948 stále způsobovalo problémy [REDAKCE], kdy byl propuštěn ze zaměstnání a opakovaně byl v hledáčku StB, o čemž svědčí trestní stíhání v Gottwaldově. V době podpisu vázacího aktu dokončoval večerní studium střední školy, v čemž mu mohlo být zabráněno. Uvádí, že v odvolání rovněž namítala skutečnost, že nebyli vyslechnuti svědci a nebyla vyžádána zpráva od zahraniční zpravodajské služby BND.

[3] Dále v žalobě uvádí, že nesouhlasí s odůvodněním napadeného rozhodnutí, které hodnotí izolovaně některá zjištění, které mechanicky porovnává se zněním zákona a délkou evidence ve svazcích StB, závěry staví na dobových výpovědích, kteří často trestnou činnost popírají či se různě sanží vyhnout postihu. Optikou žalovaného pak [REDAKCE] nepodal zprávu o stavu v nápravně východném táboře Jáchymov, nedozvěděl se žádnou nepravdivou informaci o pobytu agenta [REDAKCE], ve výslechovém protokolu z roku 1948 sám sebe označil za člena KSC a ve vyhodnocení spolupráce s StB je hodnocen za seriózního a poctivého spolupracovníka. Na druhou stranu je ze spisů zřejmý odpor vůči komunistickému zřízení prezentovaný ve věznici (neplnění norem, nápisem „zde seděli dva za [REDAKCE] ideály“), tak v roce 1968 (K-231, členství v Československé straně socialistické nebo KAN, zpráva o poměrech v nápravně výchovném táboře Jáchymov), který vyústil ke skončení spolupráce s StB po roce 1968.

[4] V žalobě dále uvádí, že pokud správní úřady disponují archivními materiály, měla být ověřena jejich faktická správnost a pohled historika, kdy podle jejího názoru o podstatě a pozadí vzniku spisů vedený StB hovoří například článek „Jde o to, co kdo udělal. Ne, co si zapsal estébák, říkal bývalý vězeň N.“. Dále uvádí, že nebylo zhodnoceno, zda snaha StB o evidenci bývalých politických vězňů jako agentů vlastně není důsledkem jejich někdejší protistátní činnosti a snaha o jakýsi dohled, neboť ze shromážděného materiálu vyplývá, že i člen agenturní sítě, který prověřoval žadatele, byl rovněž vězněn v Jáchymově. V jediném dokumentu „Memorandum“ je například uvedeno, že O. otec byl legionář, nicméně z dostupných materiálů vyplývá, že po skončení první světové války a opuštění c. a k. armády byl četařem. V odůvodnění napadeného rozhodnutí jsou zdůrazněny skutečnosti, které měly svědčit o rozsahu spolupráce, např. podávání zpráv k osobě [REDAKCE] a [REDAKCE], kdy tyto osoby v evidenci zájmových osob (EZO) buď nejsou evidovány, nebo byly zaevidovány až 14. 4. 1970, tedy

po ukončení spolupráce. Otec [REDACTED] byl rodinným přítelem [REDACTED] staršího a ten rodinu Táborských podporoval v druhé světové válce, proto lze úspěšně pochybovat, že by proti nim vypovídal. Další osoba byla zaevidována až 27. 9. 1975, kdy opustila Československo, kdy se jednalo o osobní přítelkyni, u níž bydlel [REDACTED]. Tyto skutečnosti podle názoru žalobkyně svědčí o diletantizmu žalovaného, když není prokázáno, jaké zprávy a ke komu měl [REDACTED] v letech 1961 a 1967 podávat, kdy jediným vyhodnocením je zmíněné memorandum, sepsané spolupracovníkem StB [REDACTED], nikoliv [REDACTED], který provedl verbování. Prvý jmenovaný svazky v roce 1970 navrhl uložit na dobu pěti let, když je na nich vepsáno slovo „alibismus“, z čehož podle názoru žalobkyně lze dovodit, že důležitost zpráv předávaných [REDACTED] nebyla velká. Dále poukazuje na sdělení Správy sboru nápravné výchovy ČSR z 30. ledna 1970, z něž vyplývá, že podnět k přezkoumání podmínek ve věznici Jáchymov byl skutečně podán a [REDACTED] měl upřímnou snahu věci vyšetřit.

[5] Dále žalobkyně uvádí, že v obsahu osobního svazku je zapsáno, že původní spis měl nejvíce 192 stran, kdy podle jejího názoru lze předpokládat, že založené dokumenty jsou interpretací oněch vlastnoručních zpráv, které se nedochovaly, a vyplývá z něj, že na základě zpráv [REDACTED] bylo zaznamenáno pouze 8 zpráv, a to po přestěhování v roce 1968, tedy v době jeho vysazení v NSR, kdy na straně 85 spisu byly materiály k činnosti v K-231. Uvádí dále, že z rozhodnutí ze dne 25. 10. 1961 měla být předmětem spolupráce německá problematika v okrese Hodonín, z jiných částí spisu plyne, že předmětem zájmu v letech 1961 až 1967 měli být němečtí montéři pracující v Kyjově. Na straně 4 memoranda je uvedeno, že „na jejich přání jim našel děvčata (dle úkolů jako spolupracovník)“, z vyhodnocení ze dne 15. 1. 1969 vyplynulo, že [REDACTED] získal k vízovým cizincům. Z kontrolního listu osobního svazku je zřejmé, že k osobě dr. [REDACTED] byl svazek vytěžován opakovaně až po ukončení spolupráce, prvně 10. 6. 1971, a ze strany 6 memoranda, že dr. [REDACTED] se kterým by mohlo dojít v Německu ke kontaktu, pracuje pro rozvědku USA. Dále uvádí, že v úvahu měly být brány podmínky, v jakých [REDACTED] působil a zohledněn fakt, že byl sám celkem dvakrát prověřován (v roce 1961 a 1968), že vůle ke spolupráci nevzešla od něj, ale byla důsledkem vydírání, úkoly, které plnil, pro něj představovaly náklady (např. opatření „děvčat“, návštěvy restaurací atd.), za 9 let obdržel 1 100 Kč, takže podle názoru žalobkyně nesledoval osobní prospěch. Dále namítá, že chybí posouzení, zda evidence není přímým důsledkem předchozí protistátní činnosti, kdy pohovory s [REDACTED] nesloužily ke kontrole jeho jednání. Uvádí dále, že zprávu o poměrech v Jáchymově neiniciovala StB. Dále uvádí, že vzhledem k náhlému konci spolupráce se jeví hodnocení v memorandu jako nadhodnocené, proto by se měl k archivnímu materiálu vyslovit odborník historik. Namítá, že toto hodnocení nebylo provedeno, stejně jako nebyly získány zprávy od tehdejších cizích zpravodajských služeb. Domnívá se, že spolupráce s StB byla v případě [REDACTED] minimální, a že měla být zhodnocena míra jeho účasti na protikomunistickém odboji.

[6] Žalovaný s podanou žalobou nesouhlasil a navrhoval její zamítnutí. Poukázal na zákonnou překážku vydání osvědčení podle ust. § 4 odst. 1 písm. b) zákona, kdy ačkoliv ze

zákonného znění by mohla být tato překážka vykládána tak, že je dána vždy, kdy byla osoba evidována, žalovaný vždy důsledně zkoumá, zda evidence osoby je založena na faktické spolupráci této osoby. V tomto případě dospěl k závěru, že se jednalo o vědomou, aktivní a dlouhodobou spolupráci, navíc kladně hodnocenou. Nerozhodná je motivace osoby ke spolupráci, rozhodnout je evidence osoby, stejně tak je nerozhodná rovněž motivace pracovníků bezpečnostní složky, což by mohlo mít vliv, pokud by se to odrazilo na spolupráci samotné (např. v četnosti schůzek apod.). Ohledně prověřování [redacted] v roce 1961 a 1968 uvádí, že se jednalo ze strany StB o standardní postup prověřování činnosti svých spolupracovníků. Ohledně podávání zpráv k osobám [redacted] a [redacted], hodnocení [redacted] a připsané doložky „alibismus“ uvádí, že při posuzování činnosti [redacted] pro StB vycházel z celého spisového materiálu, nikoliv pouze k dvěma uvedeným osobám. Názor žalobkyně, že důležitost zpráv nebyla velká a spolupráce v memorandu se jeví jako nadhodnocená, považuje za spekulativní bez jasného objektivního základu. Rovněž nelze mít za to, že pokud byl [redacted] rodinným přítelem [redacted] staršího, že byl [redacted] nepodával zprávy o [redacted]. Všechny tyto námitky považuje za spekulace, když tyto závěry nevyplývají ze spisového materiálu. Poukázal na důvody rozhodnutí, na skutečnost, že [redacted] byl jako agent evidován 8 let, během nichž došlo ke značnému množství schůzek a velkému množství předaných zpráv z jeho strany; jeho činnost v KAN, K-231 či Československé straně socialistické bylo v rozhodnutí rovněž hodnocena, avšak jeho činnost v těchto uskupeních nenaplnila známky některé z forem odboje či odporu proti komunismu, když žádné konkrétní jednání z tohoto členství nebylo zjištěno, což neuvádí ani žalobkyně v podané žalobě. Ohledně výsledků bývalých příslušníků StB uvedl, že za situace, kdy žalobkyně nezpochybňovala skutečnost spolupráce s StB, se tyto jeví jako nadbytečné, přičemž i s ohledem na časový odstup takový postup by nevedl k jinému zjištění, než to, které je možné učinit z archivních listin. Ohledně požadavku na získání zprávy od zahraniční zpravodajské služby BND uvedl, že zahraniční zpravodajské služby neposkytují žádné informace týkající se jejich činnosti. Ohledně hodnocení historického poukázal na složení odvolacího orgánu, kdy jeho členem jsou osoby s vysokoškolským vzděláním v oboru historie, které se soustředí na dějiny Československa druhé poloviny 20. století. K hodnocení ust. § 4 odst. 3 zákona poukazuje na skutečnost, že by musel existovat hrubý nepoměr mezi protikomunistickou činností a účastí na budování, rozvoje a upevňování komunistické moci, což nebylo zjištěno. Ohledně zprávy z věznice Jáchymov poukazuje na skutečnost, že z archivních materiálů bylo zjištěno, že se jednalo o součinnosti s řídicím orgánem StB.

[7] K vyjádření žalovaného podala žalobkyně repliku, v níž setrvala na svém názoru. Uvedla, že vyhledala osobní složky [redacted] a [redacted], kdy zjistila, že [redacted] vystupoval jako skalní komunista, byl však podprůměrný a v době naverbování [redacted] v podmínce, kdy po tomto naverbování služební hodnocení konstatuje zlepšení činnosti získáním nového spolupracovníka, poukázala, že agent „[redacted]“ nikdy neexistoval, prověrka dalších 9 spolupracovníků, které [redacted] řídil, by podle jejího názoru mohla přinést další zjištění. Znovu poukazuje na činnost [redacted] v K-231, zprávu o poměrech ve věznici Jáchymov.

[8] Při ústním jednání účastníci na svých procesních stanoviscích setrvali. Soud konstatoval listinné důkazy, které žalobkyně založila do spisu, z nichž podle jeho názoru však skutečnosti podstatné pro posouzení důvodnosti žaloby nevyplynuly, a to s ohledem na právní hodnocení podané žádosti, kdy se jedná o zjištění nesouvisející s důvodem rozhodnutí žalovaného. Žalobkyně dále požadovala doplnit důkazní řízení o spis ministerstva obrany týkající se žádosti pana [REDAKCE] o vydání osvědčení s tím, že se jednalo o osobu, která byla spoluobviněným v trestním řízení v roce 1948. Soud tento důkaz neprovedl, neboť v daném případě není sporným účast [REDAKCE] v trestním řízení v roce 1948 a jeho odsouzení, kdy z této skutečnosti přímo napadené rozhodnutí vychází, proto je nadbytečné tuto skutečnost prokazovat jinak. Dále navrhla vyslechnout svědkyni [REDAKCE], dceru pana [REDAKCE], která měla vypovídat k povaze memoranda, což soud nepovažuje za podstatné, když je možné z memoranda i celého shromážděného spisu vycházet a skutečnosti hodnotit na základě těchto materiálů. Dále navrhovala vyslechnout svědkyni [REDAKCE] ke skutečnosti, zda [REDAKCE] donášel. Tato skutečnost byla rovněž podle názoru soudu dostatečně hodnocena s ohledem na archivní listiny, proto její prokazování nepřímým důkazem, navíc po tak dlouhé době, nemůže fakticky zjištění z nich plynoucí reálně zpochybnit. Dále navrhovala výslech [REDAKCE] k tomu, že si měla vymyslet obvinění [REDAKCE] v roce 1958 – tato skutečnost není rovněž sporná, neboť z ní jako zjištění napadené rozhodnutí rovněž vychází. Dále navrhovala výslech [REDAKCE], na něhož měl [REDAKCE] údajně donášet, stejně jako [REDAKCE] a [REDAKCE] xxxx– k těmto důkazním návrhům soud uvádí totéž, co u svědkyně [REDAKCE]. Navrhovala dále vyžádání spisu vojenského prokurátora v Plzni, kde by měla být výpověď [REDAKCE] týkající se jeho trestního stíhání, k tomuto důkaznímu návrhu soud odkazuje na již uvedené, kdy tato skutečnost není sporná a napadené rozhodnutí z ní vychází. Soud tak všechny tyto důkazní návrhy jako nadbytečné zamítl a ve věci rozhodl, neboť podle jeho názoru z podkladů ve správním spise je možné důvodnost podané žaloby posoudit.

[9] V odůvodnění napadeného správního rozhodnutí je mj. uvedeno, že ze shromážděného spisového materiálu vyplývá, že [REDAKCE] byl v květnu 1948 propuštěn ze zaměstnání v továrně Moravolen v Horní Libině z důvodu, že měl přemlouvat dělník k opuštění Československa, dále na něj a dalších 21 osob byla podána obžaloba ze dne 21. 11. 1948, a rozsudkem Státního soudu, oddělení Brno, ze dne 22. 12. 1948, sp. zn. [REDAKCE] 25/48-118, byl uznán vinným ze zločinu přípravy úkladů o republiku podle ust. § 2 věta první zákona č. 50/1923 Sb., a byl odsouzen k trestu těžkého žaláře v délce trvání 7 let zostřené čtvrtletně tvrdým ložem a ztrátě čestných práv občanských. Na základě usnesení Komise pro podmíněné propuštění při Krajském soudu v Karlových [REDAKCE] ze dne 16. 9. 1954, sp. zn. PP 1872/54, byl podmíněně propuštěn z výkonu trestu a byla mu stanovena zkušební doba v délce trvání dvou let. Dále v roce 1958 byl [REDAKCE] rozsudkem Krajského soudu v Uherském Hradišti nepravomocně uznán vinným z trestného činu neoznámení trestného činu, tento rozsudek byl usnesením Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 1958, sp. zn. 4 To 080/58 zrušen a věc vrácena krajskému prokurátorovi k došetření, ten pak zastavil trestní stíhání mj. i [REDAKCE] a dal pokyn okresnímu prokurátorovi k podání obžaloby na [REDAKCE] pro trestný čin krivého obvinění. Po pádu komunistického režimu Krajský soud v Brně usnesením sp. zn. 1 Rt 85/90 ze dne 18. 9. 1990 konstatoval, že

██████████ je účasten soudní rehabilitace ve věci zločinu příprav úkladů o republiku a trestní stíhání bylo zastaveno. Dne 24. 4. 1961 byl na osobu ██████████ založen okresním oddělením ministerstva vnitra svazek k prověření signálu pod krycím jménem „Laborant“, a dne 25. 10. 1961 svazek tajného spolupracovníka v kategorii „agent“, krycí jméno „██████████“. Zmíněn je vázací návrh, zpráva o vázání, Odůvodnění k ukončení spolupráce se spol. ██████████ ze dne 9. 4. 1968, z něhož vyplývá, že „██████████ byl ke spolupráci získán na základě méně významného kompromitujícího materiálu, ke spolupráci se stavěl velmi kladně, úkoly se snažil plnit iniciativně, vlastnoručně psal zprávy, schůzková činnost byla velmi dobrá, zejména byl zaměřován na osoby se vztahem zahraničí a zahraniční montéry, k nimž předal větší množství zajímavých poznatků, rovněž předl poznatky k osobě ██████████ (příjmení špatně čitelné) z Kyjova, kterýžto případ byl předán k řešení OV-KSV v Hodoníně, v této (nečitelné) odhalil býv. německého st. přísl., který se dostal až do vyšších stranických funkcí, poměr k operativnímu orgány projevoval vždy kladní, za dobu spolupráce bylo uskutečněno celkem 136 schůzek, získáno 171 zpráv, na odměnách vyplaceno celkem 1100 Kč.“. Dále vyšel žalovaný z rozhodnutí o obnovení svazku na agenta ██████████ ze dne 13. 11. 1968, a z Memoranda (nedatovaného), kdy v době do 30. 11. 1968 s ním bylo uskutečněno „15 schůzek za účelem dotěžení zkoumání jeho spolehlivosti, způsobilosti a možností. Za toto období napsal 20 informativních zpráv včetně úkolování k ██████████ v Praze, jejíž synové se exponují v zahraniční emigraci ... a k ██████████ xxxx...“. Podle tohoto memoranda byl hodnocen jako inteligentní s organizačními schopnostmi, schopný navazovat styky, se znalostí fotografování a filmování, ██████████ abecedy a dokonalou znalostí němčiny. Žalovaný dále uvedl, že v roce 1970 byla spolupráce ukončena, kdy v návrhu k ukončení svazku je zmíněno, že ██████████ se jevil seriosně a podal několik dobrých zpráv charakteru signálů, které byly předány dle příslušnosti. V období srpna 1969 projevil nesouhlas s prováděnými opatřeními, přestal pravidelně docházet na schůzky a úkoly plněl vyhýbavě.

[10] V odůvodnění je dále uvedeno, že žalovaný ve shodě se správním orgánem prvního stupně dospěl k závěru, že ██████████ svým jednáním v participaci na činnosti skupiny osob, jež vytvářela, rozmnožovala a následně též rozšiřovala letáky protikomunistického obsahu v roce 1948 v Hodoníně a okolí, naplnil znaky formy odboje a odporu proti komunismu podle ust. § 3 odst. 3 zákona, a to jako aktivní působení v rámci dané skupiny, přičemž nebyla tímto jednáním naplněna stránka formy odboje a odporu proti komunismu podle ust. § 3 odst. 2 písm. a) zákona. V souvislosti s trestním řízením vedeným v roce 1958 dospěl žalovaný k závěru, že se nepodařilo prokázat žádné jednání ██████████ způsobilé naplnit některou z forem odboje a odporu proti komunismu podle zákona, přičemž samotný příslib setkání se ██████████ a předání mu zprávy o poměrech v nápravně výchovném táboře Jáchymov, a tím vejít ve styk s domnělým agentem zahraniční zpravodajské služby, nelze mít za prokázanou. Ohledně účasti na ustavujícím sjezdu K-231v Praze na Žofíně je uvedeno, že samotná účast bez podílu na organizaci tohoto sněmu, nemůže být považována za formu odboje podle zákona č. 262/2011 Sb. Ohledně sepsání zprávy pro televizi o špatném zacházení s bývalými politickými vězni v Jáchymově, nelze z archivních materiálů rekonstruovat její přesný obsah, proto nelze určit, zda směřovala proti komunistickému režimu či toliko kritizovala praktiky komunistického režimu v Československu ve vztahu k vězňům v první polovině 50. let 20. století. S ohledem na

skutečnost, že zpráva byla napsána s vědomím bývalého řídicího orgánu se lze důvodně domnívat, že se nejednalo o zprávu kritizující komunistický režim v Československu v jeho podstatných rysech a že se tak nejednalo o jednání ve smyslu ust. § 2 písm. b) zákona č. 262/2011 Sb. Ohledně vstupu do Československé strany socialistické v březnu roku 1968 je uvedeno, že tuto aktivitu nelze bez dalšího považovat za odboj, neboť samotné členství v politické straně, která byla součástí Národní fronty, nelze spatřovat v příslušném jednání podle zákona č. 262/2011 Sb. Ohledně členství v Klubu angažovaných nestraníků je v odůvodnění uvedeno, že toliko skutečnosti spočívající v členství v organizaci, která byla nekonformní s politickou linií Komunistické strany Československa, bez dalšího nenaplnuje objektivní stránku některé z forem odboje či odporu proti komunismu.

[11] Dále je v odůvodnění uvedeno, že v případě [REDAKCE] vyvstala velmi závažná překážka přiznání postavení účastníka odboje a odporu proti komunismu podle ust. § 4 odst. 1 písm. b) zákona č. 262/2011 Sb., kdy po prostudování mimořádně zachovalého archivního materiálu lze konstatovat, že v jeho případě byla prokázána nikoliv jen formální evidence jakožto spolupracovníka bezpečnostních složek, nýbrž i jeho faktická, skutečná a prokazatelná a dlouhodobá spolupráce s StB, která trvala přibližně 8 let, během kterých došlo ke značnému množství schůzek (konkrétně podával zprávy na [REDAKCE] nebo [REDAKCE] M.). Není rozhodné, na základě jakého důvodu byla spolupráce navázána, neboť byla udržována dlouhodobě a až do roku 1969 hodnocena kladně, což nemůže zvrátit ani neexistence kompletního svazku (např. absence jím psaných zpráv). Nelze podle ust. § 4 odst. 2 zákona pak shledat, že by spolupráce byla činěna s vědomím některé ze zpravodajských služeb demokratických států. Rovněž nebyl shledán důvod pro postup podle ust. § 4 odst. 3 zákona, neboť délka, rozsah ani intenzita nepřevyšuje zjištěnou překážku, což podporuje i skutečnost, že tato činnost nenásledovala, ale předcházela spolupráci s StB. Žalovaný pak dále vyšel ze zjištění, že nebylo prokázáno členství [REDAKCE] v KSČ.

[12] Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí, včetně řízení, jež jeho vydání předcházelo, v mezích žalobních bodů, jimiž je vázán, vycházeje přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodnutí správního orgánu (ust. § 75 odst. 1, 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů – dále jen „s.ř.s.“), a o důvodnosti podané žaloby uvažil takto.

[13] Podle ust. § 4 zákona č. 262/2011 Sb.: „(1) Za účastníka odboje a odporu proti komunismu se nepovažuje občan, který v době nesvobody

a) byl příslušníkem nebo zaměstnancem bezpečnostních složek, s výjimkou základní nebo náhradní vojenské činné služby,

b) byl evidován v materiálech bezpečnostních složek jako jejich spolupracovník nebo tajný spolupracovník anebo byl členem Pomocné stráže Veřejné bezpečnosti, pomocníkem Pohraniční stráže nebo informátorem zpravodajského aparátu Komunistické strany Československa anebo jinak obdobně spolupracoval s bezpečnostními složkami nebo Komunistickou stranou Československa,

c) byl členem nebo kandidátem Komunistické strany Československa nebo Komunistické strany Slovenska,

- d) byl příslušníkem Lidových milicí,
 - e) byl po 21. srpnu 1968 individuálním členem Svazu československo-sovětského přátelství, s výjimkou těch, kteří své členství ve Svazu československo-sovětského přátelství krátce po 21. srpnu 1968 ukončili,
 - f) byl členem akčního výboru Národní fronty po 25. únoru 1948, prověřkových komisí po 25. únoru 1948 nebo prověřkových a normalizačních komisí po 21. srpnu 1968,
 - g) byl studentem nebo absolventem vysokých škol politických, bezpečnostních nebo vojenských anebo školení obdobných směrů ve státech, které byly smluvní stranou Varšavské smlouvy²⁾, anebo vědeckým aspirantem anebo účastníkem kursů delších než 3 měsíce na těchto školách,
 - h) byl příslušníkem nebo spolupracovníkem zpravodajské služby cizího státu v době, kdy v tomto státě vládl komunistický nebo komunistickému režimu obdobný režim, nebo
 - i) se jinak dobrovolně, vědomě a aktivně významným způsobem podílel na budování, rozvoji a upevňování komunistické totalitní moci v Československu.
- (2) K překážce podle odstavce 1 se nepřihlíží, pokud byl občan do složek a organizací zde uvedených vyslán nebo se stal jejich členem za účelem boje proti komunistickému režimu.
- (3) Občanu uvedenému v odstavci 1 se přizná postavení účastníka odboje a odporu proti komunismu, pokud jeho účast na odboji a odporu proti komunismu svou intenzitou, rozsahem nebo délkou zjevně převyšovala jeho účast na budování, rozvoji a upevňování komunistické totalitní moci. Postavení účastníka odboje a odporu proti komunismu se přizná též občanu uvedenému v odstavci 1, který s nasazením vlastního života vykonal v rámci odboje a odporu proti komunismu mimořádně záslužný čin.
- (4) Za účastníka odboje a odporu proti komunismu se nepovažuje občan, jehož účast na odboji a odporu proti komunismu byla vedena zavrženíhodnou pohnutkou, anebo který se při této činnosti dopustil zavrženíhodného jednání směřujícího k popření hodnot svobody a demokracie či zvláště zavrženíhodného jednání směřujícího k popření individuálních základních lidských práv a tomuto jednání se v rámci akcí směřovaných proti komunistickému režimu v Československu bylo možné vyhnout. Za účastníka odboje a odporu proti komunismu se dále nepovažuje občan, jehož činy byly vedeny pohnutkou nastolit režim, který by pošlapával hodnoty svobody a demokracie obdobně jako komunistický režim.“

[14] V souzené věci nebylo žalobkyni vydáno osvědčení z toho důvodu, že na straně [REDAKCE] byla shledána překážka vydání podle ust. § 4 odst. 1 písm. b) zákona. To je důvod, proč bylo vydáno napadené i prvostupňové správní rozhodnutí, a proto pokud žalobkyně zpochybňuje postup a rozhodnutí veřejné správy, musí své žalobní body cílit na zpochybnění tohoto postupu. To však v podané žalobě spíše nečiní, když polemizuje se zjištěními učiněnými z archivních materiálů ve smyslu jejich původnosti, neuvádí však téměř žádný nesouhlas, proč by takový postup měl být v rozporu se zákonem.

[15] Jak uvedl žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí, překážkou pro vydání osvědčení je již zjištění evidence podle ust. § 4 odst. 1 písm. b) zákona. Zákon nedává žádnou možnost toto zjištění pro rozhodování neužít, kromě výjimek v odst. 2 a 3, které v daném případě rovněž byly posuzovány. Není tak podstatné, na koho

██████████ podával zprávy a jak tyto osoby v běžném životě poškodil, jaké byly jeho pohnutky pro navázání a udržování spolupráce, jaká byla jeho případná vnitřní výhrada pro takové jednání, či jaký měl z takové činnosti finanční prospěch, neboť tato skutečnost je patrná již z právní normy, která ji sama hodnotí – sám zákon č. 262/2011 Sb. takovému jednání přiznává takovou závažnost, že ji bez dalšího považuje za překážku vydání osvědčení. Z četnosti jeho styků s StB, jejich délky, počtu předávaných zpráv a kladného hodnocení ██████████ StB po dobu jeho spolupráce do roku 1969, soud, stejně jako žalovaný, zjišťuje překážku vydání příslušného osvědčení, aniž by bylo nutné provádět další rozbor této jeho činnosti s nutností dalšího dokazování (jako uvedl konkrétně v předchozí části odůvodnění tohoto rozsudku při zamítnutí návrhů na doplnění dokazování). Tato spolupráce byla z těchto důvodů zjevně pro StB přínosná (kladné hodnocení jeho osoby ze strany StB do roku 1969), proto ji tak dlouho udržovala, přičemž aktivita ██████████ vůči StB byla vysoká (136 schůzek, 171 zpráv), takže se zjevně nemohlo jednat pouze o neškodné či povrchní informace.

[16] Pokud žalovaný zmínil v odůvodnění dvě osoby (██████████, ██████████), pak tak činil pouze pro dokreslení této situace, na jejímž závěru toto zjištění nic změnit nemůže a pouze jej podporuje. Skutečnost, že tyto osoby byly do evidence zájmových osob StB zařazeny až následně, kdy již spolupráce ██████████ s StB, neprobíhala, je pro posouzení nerozhodná – StB tyto osoby mohla sledovat již dříve, případně jim ztěžovat běžný občanský život, což zhusta v tomto období i prováděla (nikoliv pouze ve smyslu zájmu StB o život těchto osob z důvodů zpravodajských, ale ovlivňování množství běžných lidských činností, které bylo za doby komunistického režimu spojeno s různými nenárokovými povoleními, šikanou na pracovišti, u dětí ve škole apod.). Konkrétní uvedení těchto osob je tak odrazem zjištění učiněného z příslušného podkladu (archivního spisu), a to pro dokreslení aktivních činností ██████████ pro StB v příslušném období, které bylo dostatečně zjištěno.

[17] Obecnější žalobní námitka, kterou z obsahu žaloby lze vyčíst, že nejsou k dispozici původní prameny, z nichž by bylo možné rekonstruovat povahu činnosti ██████████ pro StB, tak zjevně nemíří na rozhodovací důvod – zákon č. 262/2011 Sb. nespojuje překážku vydání příslušného osvědčení se zjištěním konkrétní činnosti takové osoby, ale již se skutečností, že tato osoba byla v příslušném režimu evidována. Pokud žalovaný přistoupil k hodnocení této spolupráce v příslušném období, činil tak z důvodu hodnocení této spolupráce, nicméně již skutečnost zjištění tak dlouhodobé a aktivní spolupráce ██████████ pro StB je dostatečnou překážkou pro vydání příslušného osvědčení.

[18] Rovněž soud nemůže přistoupit na bagatelizaci této činnosti či poukazem na osoby řídicích orgánů ██████████ a jejich motivaci, jak namítala žalobkyně. V tomto směru se jedná o častý argument osvětlující evidenci či spolupráci různých osob, který však nemá a neměl zhusta reálný základ a neodpovídal tehdejší praxi těchto orgánů. Délka a aktivita spolupráce ██████████ pro StB podle názoru soudu vylučuje velmi mizivou hypotetickou možnost, že by byl v evidenci pouze z důvodů vykazování činnosti svého řídicího orgánu, neboť s ohledem na tyto skutečnosti by takový postup nebyl

možný při kontrolních mechanismech běžně užívaných StB pro prověřování své agenturní sítě na území Československa.

[19] Rovněž podle názoru soudu nelze přisvědčit tomu, že by u žalobce byl dán zákonný důvod pro jeho činnost podle ust. § 4 odst. 2 zákona, jak namítá žalobkyně. Z žádných archivních materiálů neplyne, že by zde bylo nutné o takové možnosti uvažovat, když zejména z důvodu shora uvedených (délka spolupráce, četnost styků, kladné hodnocení ze strany StB) není reálné, aby [REDAKCE] byl do StB vyslán buď zahraniční rozvědkou, nebo jinou organizací odboje. Pokud žalobkyně poukazovala v této souvislosti na trestní stíhání v roce 1958, kdy se mělo jednat o zamlčení styku s cizím agentem [REDAKCE], pak z výsledku trestního stíhání (které bylo zastaveno), plyne závěr, že k žádnému takovému styku nedošlo, čemuž nesvědčí nic ani v dochovaných archivních materiálech. Pokud žalobkyně poukazovala na skutečnost, že se [REDAKCE] stýkal s pracovníky ze Spolkové republiky Německo (tehdy v běžné češtině označované jako NSR), pak samotná tato skutečnost rovněž bez dalšího takového závěru svědčit nemůže a musela by být podepřena nějakým dalším zjištěním, které z archivních materiálů neplyne a žalobkyně jej rovněž nepředložila.

[20] Ohledně hodnocení případné podmínky podle ust. § 4 odst. 3 zákona se soud rovněž ztotožňuje se žalovaným, že délka a intenzita styků [REDAKCE] s StB a jeho po převážnou dobu kladné hodnocení, svědčí tomu, že jeho trestní odsouzení, které tomuto styku předcházelo v roce 1948, není natolik výrazné, aby tuto výjimku mohlo naplnit a převýšilo tak jeho činnost ve prospěch StB.

[21] Pokud žalobkyně poukazovala na skutečnosti, že svazky [REDAKCE] byly následně po roce 1969 a 1970 uloženy s poznámkou „alibismus“, pak je nutné uvést, že se to zjevně týkalo doby po roce 1968, kdy byla spolupráce ukončena, nikoliv doby předchozí, kdy tato spolupráce byla hodnocena kladně. Proto soud tyto dvě ručně psané poznámky a hodnocení obsažené v návrhu na uložení svazků nepovažuje s ohledem na předchozí činnost za podstatné pro její hodnocení, provedené shora.

[22] V dalším žalobním bodě žalobkyně uvádí, že nebyla zhodnocena zpráva [REDAKCE] týkající se poměrů v nápravně výchovném táboře Jáchymov v roce 1968. Tato skutečnost v odůvodnění zjevně hodnocena byla, přičemž vzhledem k tomu, že se zpráva nedochovala, není možné posoudit její obsah a tím tak případnou odbojovou činnost, zároveň rozhodnutí uvádí, že vzhledem k tomu, že tato zpráva byla podána s vědomím řídicího orgánu StB, nemohlo se jednat o zprávu pro režim jako takový ohrožující. Soud takové hodnocení považuje za logické, a s ním se ztotožňuje.

[23] Pokud žalobkyně poukazovala na údajné členství žalobce v KSČ, pak tato skutečnost nebyla hodnocena a není důvodem vydání rozhodnutí, což je v odůvodnění výslovně uvedeno. Pokud uváděla, že [REDAKCE] byl účasten v tehdejších organizacích K-231, KAN či podal přihlášku do Československé strany socialistické, pak tyto skutečnosti, které by mohly zakládat odbojovou činnost, rovněž hodnoceny byly, přičemž soud na ně může odkázat. Samotné členství v těchto organizacích, které v té době

sice nekonvenovaly s oficiální mezinárodní komunistickou doktrínou (KAN, K-231), ještě není odbojem podle zákona č. 262/2011 Sb.; členství ve straně Československé straně socialistické takovým odbojem rovněž není, neboť se jednalo o stranu seskupenou v Národní frontě. S ohledem na zákonnou překážku vydání osvědčení se pak jedná o skutečnosti spíše okrajové.

[24] Skutečnosti, jaký materiální prospěch [REDAKCE] ze spolupráce měl (1 100 Kč), nejsou pro posouzení zákonného důvodu pro nevydání osvědčení podstatné, a to z týchž důvodů, které soud uváděl shora.

[25] Pokud žalobkyně poukazovala na odsouzení [REDAKCE] v roce 1948 a jeho hodnocení z věznice, pak je nutné uvést, že tato skutečnost byla v rozhodnutí uznána jako příslušná odbojová činnost, proto polemika s ní se podle názoru soudu míjí s důvody pro rozhodnutí. Je samozřejmé a pochopitelné z dnešního úhlu pohledu, že se ze strany státní moci jednalo u [REDAKCE] o mimořádně tvrdé a naprosto neadekvátní odsouzení za činnost, která by dnes vůbec nebyla trestná a před nástupem komunistického režimu tak nebyla posuzována ani v Československu (s výjimkou období nesvobody v letech 1939 – 1945). V tomto směru však napadené rozhodnutí tuto skutečnost hodnotí jako odbojovou činnost podle zákona č. 262/2011 Sb., čemuž nasvědčuje i skutečnost, že [REDAKCE] byl účasten soudní rehabilitace za toto odsouzení v roce 1990. Takové zjištění však nemá vliv na zjištění zákonné překážky vydání osvědčení podle ust. § 4 odst. 1 písm. b) zákona č. 262/2011 Sb.

[26] V dané věci tak soud uzavírá, že podanou žalobu nepovažuje za důvodnou, a proto ji zamítl (ust. § 78 odst. 7 s.ř.s.).

[27] Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., podle kterého má účastník, který měl ve věci úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem. Vzhledem k tomu, že žalovanému státu tyto nevznikly, soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku.

[28] Vzhledem k povaze věci (kdy žalobkyně navrhovala provedení výslechů svědků, kteří jsou vyššího věku a případně jejich výpověď by mohla být zmařena), soud projednal věc přednostně podle ust. § 56 odst. 1 s.ř.s.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou (2) týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem [REDAKCE]. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední

den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha dne 24. září 2018

JUDr. Ladislav Hejtmánek v.r.
předseda senátu